

Akreditace s využitím veřejnoprávní smlouvy (VPS)

Proces akreditace lze realizovat buď skrze správní řízení, zahajované na žádost subjektu dle § 16 zákona č. 22/1997 Sb., nebo plněním VPS uzavírané na návrh subjektu ve smyslu § 17 téhož zákona a příslušných ustanovení správního řádu (§ 159 a následující). VPS představuje možnost dosažení akreditace v poněkud odlišném veřejnoprávním režimu; kde ve správním řízení ČIA vydává usnesení a rozhoduje, tam při plnění VPS subjekt informuje, komunikuje s ním a společně se subjektem sjednává další postup ve věci jeho akreditace. VPS lze přitom kdykoli zrušit a pokračovat v zahájeném procesu cestou správního řízení, nebo z vůle subjektu akreditační proces zcela ukončit.

VPS se uzavírá pro celý akreditační cyklus zahrnující jak požadované udělení akreditace, resp. prodloužení její platnosti, tak na následnou dobu trvání platnosti udělené akreditace, po kterou je ČIA povinen prověřovat setrvalé plnění akreditačních požadavků subjektem. Pro provádění dozoru tedy není ve VPS nutno zahajovat a vést samostatná řízení, jak je tomu ve správním řízení, nýbrž jsou dozory prováděny za podmínek sjednaných ve VPS. V případě potřeby upravit obsah uzavřené VPS (např. v důsledku změn na straně subjektu či v akreditovaném objektu) rovněž nejsou zahajována samostatná řízení; potřebné úkony jsou namísto toho sjednány mezi ČIA a subjektem v podobě stručného dodatku k VPS.

Právní úprava VPS

Akreditační proces využívající VPS upravuje § 17 zákona č. 22/1997 Sb., podle kterého je ČIA oprávněn uzavřít se subjektem posuzování shody veřejnoprávní smlouvu o:

- udělení akreditace,
- rozšíření rozsahu akreditace,
- omezení rozsahu akreditace,
- prodloužení platnosti udělené akreditace nebo
- sloučení platných osvědčení vydaných pro týž subjekt posuzování shody.

Podle téhož ustanovení VPS nahrazuje postup při vyřizování žádosti o udělení, rozšíření rozsahu, omezení rozsahu či prodloužení platnosti akreditace, jakož též žádosti o sloučení platných osvědčení vydaných pro týž subjekt posuzování shody, přičemž pro plnění VPS se úprava postupu akreditace na základě žádosti, zakotvená v § 16 zákona, použije obdobně. Aspekty VPS neupravené zákonem č. 22/1997 Sb. se řídí § 159 a násl. správního řádu, v otázkách neupravených ani správním řádem se při plnění VPS použijí ustanovení občanského zákoníku, tedy práva soukromého.

Uzavření VPS

Rozhodne-li se subjekt posuzování shody pro akreditaci cestou VPS namísto správního řízení, potom je třeba, aby podal návrh na uzavření VPS, a to nejlépe na formuláři, který je spolu s návodem na jeho vyplnění k dispozici na internetových stránkách www.cai.cz. Po doručení návrhu na uzavření VPS ČIA zpracuje návrh samotné VPS, který zašle subjektu k podpisu. Podpisem druhé smluvní strany je VPS uzavřena, počíná její platnost a ČIA zahájí její plnění.

K uzavření VPS je stanovena lhůta 30 dnů, počínající běžet dnem následujícím po dni doručení návrhu na uzavření VPS ČIA. V případě, že VPS nebude ve lhůtě 30 dnů uzavřena, bude návrh na uzavření VPS považován za žádost o udělení, rozšíření rozsahu, omezení

rozsahu či prodloužení platnosti akreditace nebo o sloučení platných osvědčení vydaných pro týž subjekt posuzování shody, a na jeho základě bude v požadované věci provedeno správní řízení. Proti zahájení a vedení správního řízení se může subjekt ohradit, případně vedené správní řízení kdykoli ukončit zpětvzetím žádosti.

V případě návrhu na uzavření VPS o prodloužení platnosti akreditace platí obdobně jako u správního řízení, že VPS musí být uzavřena nejpozději 120 dní před skončením platnosti akreditace, která má být prodloužena. S ohledem na proces uzavírání VPS je proto nezbytné návrh na uzavření VPS o prodloužení platnosti akreditace podat nejpozději 150 dnů před skončením platnosti udělené akreditace. Jedná se o nezbytný požadavek pro zachování kontinuity akreditace, když stejně jako ve správním řízení musí být na základě VPS akreditace udělena (případně subjektu zasláno sdělení, že ČIA akreditaci udělit odmítá) ve lhůtě 120 dnů od uzavření VPS, kterou lze výjimečně prodloužit o 90 dnů ve zvlášť složitých případech.

Plnění VPS

Jakmile je VPS uzavřena, postupuje ČIA přiměřeně dle článků 7.5 až 7.11.2 MPA 00-01-... a příslušných ustanovení správního řádu. Jelikož se jedná o postup mimo správní řízení, nejsou vydávány správní akty (usnesení, rozhodnutí), nýbrž vyrozumění či sdělení, proti jejichž obsahu může subjekt případně uplatnit námitky podrobně upravené v MPA 00-03-..., které ČIA v rámci plnění VPS vypořádá.

Samotný proces posuzování plnění akreditačních požadavků skupinou posuzovatelů je totožný v obou procesních režimech. Při plnění VPS je zahájen doručením Sdělení o termínu posuzování na místě (namísto usnesení o nařízení ústního jednání a ohledání ve správním řízení) a zakončen buď udělením akreditace (resp. rozšířením rozsahu nebo prodloužením platnosti akreditace) a vydáním osvědčení o akreditaci, nebo sdělením, že ČIA akreditaci odmítá udělit buď zcela, nebo zčásti. Proti sdělení o odmítnutí udělit akreditaci je přípustná zvláštní námitka, která je obdobou odvolání proti rozhodnutí ve správním řízení; tato námitka a proces jejího uplatnění jsou též podrobně upraveny v MPA 00-03-... .

Po udělení nebo prodloužení platnosti udělené akreditace se aktivuje druhá část předmětu VPS, spočívající v provádění pravidelných dozorových návštěv podle plánu projednaného se subjektem. Vyrozumění subjektu o osobě vedoucího posuzovatele a složení skupiny posuzovatelů, stejně jako samotný proces posouzení v rámci dozoru, jsou opět totožné jako ve správním řízení.

V případě, že subjekt požádá o přerušování plnění VPS, ČIA mu okamžitě vyhoví, akreditační proces vedený na základě VPS přeruší záznamem ve spisu a subjekt o skutečnosti a délce trvání přerušování akreditačního procesu vyrozumí. V plnění VPS bude opět pokračováno po uplynutí lhůty, na kterou bylo plnění přerušeno, nebo kdykoli dříve na požádání subjektu.

Ukončení akreditačního procesu využívajícího VPS

Po celou dobu trvání VPS má subjekt právo podat návrh na její zrušení, který může být spojen s žádostí o pokračování v akreditačním procesu v režimu správního řízení. V takovém případě bude ČIA pokračovat v posouzení, jako kdyby byla podána žádost o akreditaci, nebo v provádění dozoru, jako kdyby byla akreditace udělena rozhodnutím, s využitím veškerých doposud opatřených podkladů a učiněných zjištění. Konkrétní postup pro ukončení VPS je podrobně popsán v samotné VPS.

Subjekt tedy může kdykoli buď iniciovat zrušení VPS a přejít do režimu správního řízení, nebo iniciovat zrušení VPS a celý proces akreditace ukončit, nemá-li zájem v něm dále pokračovat. Návrhu na zrušení VPS ČIA obratem vyhoví a smlouvu zruší. Následně vyčíslí náklady, které do zrušení smlouvy akreditační orgán v souvislosti s ní skutečně vynaložil.

Námítky a stížnosti v akreditačním procesu využívajícím VPS

V akreditačním procesu vedeném na základě VPS má subjekt stejná procesní práva jako v procesu vedeném skrze správní řízení; má v rukou v zásadě stejné námítky a stížnosti. Namísto odvolání v procesu vedeném na základě VPS slouží zvláštní námítka proti odmítnutí udělit akreditaci. Podrobnosti stran námitek a stížností upravuje MPA 00-03-..., Pravidla pro vyřizování námitek, odvolání a stížností, v účinném znění.

Náklady v akreditačním procesu využívajícím VPS

Pro akreditační proces vedený na základě VPS se uplatní obdobně ustanovení § 16 zákona o nákladech řízení, totiž že subjekt je povinen uhradit akreditačnímu orgánu skutečně vynaložené náklady spojené s akreditací, a to i zálohově. To platí jak pro akreditační proces vedený z vůle subjektu a následné pravidelné dozorové návštěvy, tak pro mimořádné dozorové akce, pokud byly vyvolány změnou na straně subjektu nebo bude-li se při nich zjištěno pochybení subjektu spočívající v neplnění akreditačních požadavků.

V postupu dle VPS není povinnost k úhradě konkrétních nákladů stanovována rozhodnutími o nákladech řízení. Namísto toho jsou náklady subjektu vyúčtovány běžným účetním dokladem. Podrobnosti k nákladům akreditačního procesu jsou upraveny v samotné VPS.

S ohledem na odlišnosti procesu akreditace ve správním řízení a na základě VPS vznikají akreditačnímu orgánu namísto nákladů na přijetí, přezkoumání a registraci žádosti zahajující správní řízení náklady spojené s přijetím a přezkoumáním návrhu na uzavření VPS, přípravou VPS a procesem jejího uzavření. Tyto skutečně vynaložené náklady je subjekt povinen akreditačnímu orgánu uhradit, a to i v případě, že by po jejich vynaložení nedošlo k podpisu VPS subjektem.

Struktura procesu akreditace na základě VPS:

1. Návrh na uzavření VPS (podává subjekt ČIA).
2. Návrh konkrétní VPS (předkládá ČIA subjektu).
3. Uzavření VPS podpisem subjektu.
4. Zahájení plnění VPS - určení vedoucího posuzovatele, příprava na posuzování.
5. Posuzování v rozsahu uzavřené VPS.
6. Udělení akreditace a vydání osvědčení, nebo zaslání sdělení o odmítnutí udělit akreditaci.
7. Pravidelné dozorové návštěvy, prováděné v souladu s obsahem VPS a plánem PDN.
8. Případné mimořádné dozorové návštěvy, prováděné v souladu s obsahem VPS.
9. Návrh na uzavření VPS o prodloužení akreditace (podává subjekt ČIA nejpozději 150 dnů před skončením platnosti dříve udělené akreditace). / Skončení platnosti udělené akreditace, nepožádá-li subjekt o její prodloužení.